

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambet'a. Fôica una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fr. v. a. Pentru tieri externe 15 f. pe unu anu sêu 45 doidiaceri, or 3 galbini si 3 doidiaceri mon. sunatória. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. correspondenti. — Pentru serie ad. de 10 vorbe mari sêu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 81.

Brasiovu, 14. Octombro 1861.

Anulu XXIV.

Din 20. Octobro nici unu pasu inainte.

(Inchieiere din Nr. tr.)

IV.

Tôte aru trece si s'aru face, dicu unii magiari mai cumpatati, cu carii totu mai este de vorbitu, se punemu inse, adaoga densii, ca diet'a Ardealului se va deschide si ca ne vomu invoii cá se trimitemu cu totii pe deputatii si regalistii nostrii la aceeasi; ne tememu inse ca grija cea dintai a romaniloru va fi, cá indata se se invoiesca a trimiti din partea Ardealului deputati la senatulu imperialu, ceea ce inse nici natiunea magiara, nici cea slavo-croata nu voiescu odata cu capulu, precum aceast'a s'a potutu cunosce indestulu din adresele lor. —

Datine voia cá se ve spunemu curatu, cumca romanii privescu si aceast'a obiectiune totu numai de unu pretestu, cu ajutoriulu caruia se se póta impedecá conchiamarea dietei, inarticularea natiunii romane, coregerea legii electorale, consolidarea autonomiei tierii nóstre si in urma, cá cu timpu urindulise romaniloru de atatea traganatori, de atatea lupte politice cu totulu sterpe, mai la urma totu se se induplece a priimi uniunea neconditionata si a merge la Pest'a.

Si cine óre v'a potutu incredintiá pe Dvóstra vreodata dela 26. Fauru incóce, cumca natiunea romana din Transilvania va fi standu se alerge in patru branci la Vien'a, pentrucá, precum scriu unii publicisti unguri in bataia de jocu, se se alature si ei lunga rutenii din Galiti'a si se faca totu asemenea figuri cá si aceia? De unde v'ati informatu Dvóstra atatu de bine, cumca romanii nu aru sci se pretiuesca totu ce a fostu bunu vreodata in constitutiunea Ardealului mai virtosu din acelea ce privescu autonomi'a tierii acestei'a? De unde sciti Dvóstre óre, ca romanii voru fi mai rei patrioti decatu aceia, dela carii se trage artic. VI. din a. 1791? Cine ve da Dvóstre dreptulu de a incriminá pe romani in lucruri, asupra carora lor nu li s'a datu pana acuma nici unu felu de ocaziune de a si manifestá vointi'a lorú cá natiune? —

Intr'aceea totu se presupunemu earasi pe unu minutu, cumca romanii in simplitatea lorú, cum ve place a crede Dvóstre, aru fi fórté aplecati a trimiti reprezentanti la senatulu imperialu si póte chiaru la Frankfurt, cum facusera sasii la 1848/9: in acestu casu datorinti'a ungaro-secuiloru este indoita de a veni la dieta spre a capacítá pe romani si a'i abate dela cugetulu lorú. Pentruca cum aru fi óre, déca reesindu magiarii cá se impedece diet'a, ministeriulu austriacu iarú plesni prin capu cá se conchieme unu congressu romanescu, carele apoi se sa dechiare rotundu pentru senatulu imperialu? Mai sciti apoi ca acelu congressu aru representá aprópe $\frac{2}{3}$ parti ale locuitoriloru tierii, prin urmare absolut'a maioritá! Si ve mai poteti indoi óre, ca atunci acelea baionete, pe care magiarii le cerura de nenumerate ori asupra romaniloru, acum s'aru alaturá lunga acestia si in contra magiario-secuiloru*)!

S'aru poté óre unu revanche, o resbunare mai sagetatóre decatu aceast'a! —

Eata Domniloru, in ce pusetiune neati adusu patri'a si mai virtosu pe Dvóstra prin ide'a fixa ce v'ati facutu despre o legalitate atatu de problematica. Ati incurcátu tóte lucrurile tierii atatu de infri. cosiatu, incatu nici unii din noi nu potemu face unu singuru pasu inainte. Ati jocatu pe man'a absolutismulu atatu de minunatu, incatu si pe elu insusi l'ati surprinsu cu faptele vóstre. Abia $\frac{4}{3}$ milliône suflete de aceeasi natiune in totu coprinsulu Ungariei si alu Transilvaniei, ati faoutu frontu si mai faceti inca cu putine exceptiuni respectabile díntr'odata cu gubernulu regelui si cu tóte celelalte nationalitati; si déca erá dupa mintea unei parti insemnatóre a ungarimii, apoi pana acum patri'a nóstra s'ar aflá de multu scaldata earasi in sange si in lacrime. Multiamita seriósei si solidei portari a romaniloru, cumca la noi in Transilvani'a pana astadi furi'a patimiloru colcáitóre inlauntrulu

*) Cá unu curiosum insemnamu aci, cá Dn. D. . . in Közlöny din Clusiu (Nr. 162) a inceputu eara se amerintle cu armele, cá si in 1848. Ci noi trecemu cu vederea nisce eruptiuni de patima ale unui omu care suferu de ipochondria.

unoru pepturi insetate de pófia de a domni si de resbunare totuodate, nu aflá nici unu felu de ocaziune de a prorupe inafara si a da ocaziune bratielor armate de a si deprinde ascutitulu sabiei in carne si óse omenesci. Intru altele totulu e pregatitu asia, cá frenelle gubernementale earu se tréca la mani ostasiesci, apoi mérga cineva la senatulu imperialu sêu nu mérga, totuata'a.

Voi credeti ca in resistinti'a vóstra sêu pasiva sêu chiaru si activa veti spariá pe némtiulu, precum diceti voi. Hei nu si eara nu, voi insive catu lumea nu'lu veti mai spariá pe „Sogorulu“ vostru, ca Dómne cum ve mai cunosce densulu de bine! Luati istori'a 'u mana, cautati cum s'au portatu stramosii vostrii intre anii 1688 si 1708 pe candu comandá pe aici unu Antoniu Caraffa, unu Häusler, unu Lud. de Baden, Veterani, Rabutin s. a. Aducetive aminte de dilele Mariei Teresiei, pe candu generalulu comandantu gr. F. P. Vallis fara multe cerimonii pse man'a pe presidiulu gubernulu transilvanu (1731 — 1734), si mai virtosu de acelea dile, in care gr. Jos. M. de Anersperg fú denumitu formulu gubernatoru alu Transilvaniei (1771 — 1774), eara dupa acest'a sasulu Sam. Bruckenthal tá earasi numai denumitu fara nici o alegere mai anteu de presiedinte, eara apoi de gubernatoru. Eará dilele din 1834 — 37 decandu cu banulu Vlasits si cu archiducele Ferdinandu d' Este suntu inca prospete in memori'a contimporaniloru nostrii.

Puneti man'a pe cugetu si marturisiti earasi totu cu istori'a in mana: nu au mersu lucrurile si in Ungari'a in aceleasi timpuri totu pe acea cale cá si in Transilvani'a? Si totusi acolo cá si aici au fostu magiarii carii au statutu in capulu mesei.

Voimu se dicemu cu tóte acestea, cumca magiarii nu au dreptulu de a imputá romaniloru sub nici unu felu de cuventu nici lips'a de patriotismu nici de o credinciósa aperare a drepturiloru ei; prin urmare cá si in dilele nóstre respingemu cu energia ori ce invinure a compatriotiloru nostrii, cá si cum, déca tier'a dela 20. Oct. 1860 incóce nu a facutu nici unu pasu inainte, viu'a acestei stari in locu aru cadea asupra romanilaru.

Totuodata platimu cu celu mai profundu dispretiu alu nostru la toti aceia, carii au fruntea de a ne calumniá de unelte ale despotismulu aceluia pe care l'au adusu ei insii in tiéra.

Zernesci, 10. Octombro 1861.

G. B.

Representatiunea r' gubernu Transilvanu

(in caus'a dietei, cá respunsu dreptu opusu la rescriptulu din 19. Septembro a. c. prin care se conchiama diet'a Ardealului).

Maiestatea Vóstra c. r. Apostolica!

Maiestatea Vóstra c. r. Apostolica cu prégratiosulu rescriptu r. din 19. Septembro a. c. Nr. canc. curtei 3024 ati binevoitu a ordiná, cá in Ardealu se se conchiame o dieta pe 4. Noembre a. c. in liber'a r. cetate Alba-Carolina.

Ori catu de imbucurato're erá de altumintrenea conchiamarea dietei in Ardealu, aceeasi totusi in timpulu de faciá nu póte desteptá decatu ingrigiri serióse, pe care noi, in poterea credintiei nóstre neclatite contra Mai. Vóstra, in poterea alipirei nóstre de legile nóstre patriotice, care curge atatu din ceá mai intima a nóstra convingere, catu si prin juramentulu nostru de oficiu ni s'a prefacutu in datoria, si in poterea pusetiunei celei respudietórie, pe care o ocupamu cá cea mai suprema deregatorie a patriei, ale respicá in momentulu celu importantu si criticu cu tóta incredintiarea fiiésca si cu aderinti'a cea mai supusa ne tienemu de cea mai strinsa oblegaminte.

Precum conferinti'a conchiamata in 11. Februarie in Alba-Iuli'a la ordinulu Mai. Vóstre c. r. apostolice cu scopu de a si da parerea in privinti'a dietei in maioritátes'a precumpanitóri'a s'a dechiaratu in acelu intielesu, cumca constitutionalmente si legalmente numai pe bazea art. I. de lege din 1848 si a legii electorale basate pe representatiunea poporulu decretate in acelasiu anu se póte conchiamá o dieta: intocma si noi — candu cu ordinatiunea prea'nalta r. din 26. a. c. Nr. cancelariei de ourte 887, 1861 ni se impartasi resolutiunea prea'nalta a Mai. Vóstre din 24. aceleiasi luni, privitória la diet'a Ardealului, dupa care sustienenduse art. de lege II. din a. 1791, care determinéza organizarea dietei transilvane, are a servi in privirea dreptulu de alegere si

alegibilitatea claselor poporului f6ste mai 'nainte neindreptatite censulu de 8 fl. m. a, in dare dir6pta eschisindu de aici darea capului cum si aruncaturile si clasele acestea de poporu se fia reprezentate in t6te categoriile dietei conchiamande, si noi in urmarea aceast'a prin not'a presidiului cancelariei de curte din 18. Aprile a. c. Nr. praes. 1178, 1861 fuseram provocati se nedamu parerea in privint'a dilei conchiamarei dietei — amu cutediatu in raportulu nostru prea umilitu catra Mai. V6stra din 1. Juniu a. c. Nr. 1747, 1861, la care ne provocamu si acum, a desfasurá cu umilitia, cumca atatu in puterea constitutiunei n6stre celei vechi, ce eschide ori ce octroare, in puterea legiloru patriotice si cu deosebire a art. de lege VII. din 1791, catu si in puterea principiului legislatoricu: „ca legea posteri6ra anuleaza pe cea mai dinainte,” precum si artic. de lege I. din a. 1848 legalminte facutu si pre'naltu sanctionatu, cum si legea electorala imbinata cu a celasiu inca suntu acum o asemenea lege mai n6ua; mai incolo cum panindu si simtiemintele manifestate in ti6ra si impregiurarile politice, nici noi nu potemu av6 alta parere decatu pe aceea, pe care au pronunciat'o conferint'a de Alba-Iulia, dupa totolatural'a cumpanire seri6sa si linistita a intrebatiunei acestei importante, si neamu intorsu dara cu cea mai umilita rugaminte catra Mai. V6stra, cá se binevoiti a cassá (opri) ordinatiunile planuite privit6rie la o dieta conchiamanda in Ardealu.

Noi dara trebuiramu cu profunda durere se vedemu, ca — cu t6te ca Mai. V6stra c. r. apostolica n'ati binevoitu a dori pe calea ordinata esecutarea ulterio6ra a ordinatiuniloru privit6rie la impartasirea si reprezentarea Ardealului in senatulu imperialu, care ordinatiuni se cuprindea in pre'nált'a scris6re de mana din 22. Februaru a. c. in dreptata catra fostulu presedinte alu provisoriei cancelarie de curte ardelene, si noi prin urmare potemu crede, ca parerile n6stre desfasurate in preaumilit'a adresa a. c. Nr. 15, 1861, au aflatu prea'nált'a complacere — in resolutiunea prea'nalta emisa acum in privint'a dietei ni s'a nebagatu in seama atatu parerea conferintei de Alba-Iulia, catu si adres'a n6stra preaumilita mai susu atinsa si ca aceea (resolutiune) nici e basata pe articolulu XI. de lege din a. 1791 ce sustá inainte de esirea legiloru din 48, nici pe resolutiunea respectiva prea'nalta a Mai. V6stre f6sta esita mai 'nainte in 24. Martie a. c. si n6ue impartasita cu ordinatiunea din 26. a lunei aceleiasi si prin urmare in contradicere cu asigurarea pre'nalta cuprinsa in diplom'a Mai. V6stre din 20. Octombre an. tr., prin care a'ti binevoitu a prochiamá guvernulu constitutionalu in acelu intielesu, cumca dreptulu legislatiunei, alu schimbarei si alu desfiintiarei legiloru numai in comuniune cu dietele legalminte conchiamate vreati a'lu folosi si lasandu calea aceast'a rescriptulu regiu susu memoratu (pe carea Mai. V6stra spre conchiamarea dietei, cu t6te ca fu prevediutu cu subscrierea prea'nalta, totusi fara sigilulu regescu, celu de lipsa pentru autentisarea legala, a'ti binevoitu a'lu emite numai sub sigilulu oficialulu escpediturei cancelariei de curte), nu se vede unu ce esitu din lege, ci in contra institutiuniloru vechi ale legiloru n6stre se vede a fi esitu numai din plenitudinea potestatei domnitoriului, si de aici vine, ca pe candu altumintrenea prin rescriptele prea'nalte regesci emise cu ocaziunea dietei Ardealului in intielesulu legiloru se ordiná conchiamarea acoloru staturi si demnitari, cari in sensulu legiloru potea formá diet'a legala si pentru pertractarile celoru XI articule de lege din anulu 1791 erá prescise de ale observá, acuma t6te acestea nu numai ca se lasara la o parte, ci in pomenitulu prea'naltu rescriptu regescu nu se pomeni nici macaru suirea pe tronu a Mai. V6stre si neaparatele agende imbinate cu aceast'a prin legile transilvane, si asia fiinduca pre calea legislatiunei constitutionale nu se respectá articolulu I. alu legi din a. 1848, care pana acum neci a fostu stersu nici inchimbatu, ba nici chiaru art. XI. din an. 1791, ce sustá inainte de esirea aceluia la vi6tia, nu se observá, asia diet'a ordinata de a se conchiamá pe base nelegali mai ca nu s'aru pot6 deosebi de dietele acestea, care in tierile ereditarie netienat6rie de cor6n'a Ungariei se conchiamara pe bas'a octroata si mai multu pentru aceea, pentrucá se aleaga deputati la senatulu imperialu.

Intr'aceea, Maiestate! precum Ardealulu nu se p6te deface dela imperiulu Sant. Stefanu, asia neci dreptulu legislatiunei nu p6te se resara din alta fontana, decatu din institutiunile constitutiunei n6stre cei vechi comprobate prin cercarile timpuriloru indelungate si afundu inradevinate.

Articolulu VI. de lege din anulu 1791 dovedesce fara t6ta indoie'l'a, ca Ardealulu pe serenisimulu strabunu alu Mai. V6stre fericitulu imperatoriu Leopoldu I. si urmatorii lui l'au primitu prin tractatu de statu de principe alu seu numai cá rege alu Ungariei; ordinea urmarii legiuite pe tronu in linia barbat6sca si aici se fipsese dupa determinatiunile art. de lege II. si III. din diet'a ungureasca in an. 1687 si asemenea in sensulu legiloru ungarice din a. 1723 s'a intinsu si la linia femeie6sca si asia se stipulase determinatu, cá precum strabunulu Mai. V6stre, asia si Mai. V6stra si urmasii Mai. V6stre nu poteti altumintrenea posede Transilvania, decatu cá regi legali ai Ungariei, cá

tienatori de st. cor6na ungureasca ou acelasiu dreptu de regentia si urmare pe tronu cá si in Ungaria, si o potu guberná cá pe o ti6ra ne-subordinata alteia numai dupa legile proprii legalu intarite dupa propri'a s'a constitutiune, eara nu dupa modalitatea celorulalte tieri ereditarie, fiindu ca dupa sanctiunea pragmatica primita cu art. III. din a. 1744 legatur'a nedespartita si nedesfacibila de celealalte tieri si provincii se tiermuresce numai la posederea simultana (deodata) si la aperarea comuna. „Hinc vi harum lagum et tractatum tam Sua Sacratissima Majestas, quam secutori Ejusdem ex Augusta Domo Austriaca successores, qua legitimi Reges Hungariae Transilvaniam tamquam ad sacram Hungariae Coronam pertinentem, eodem cum Hungaria imperii et successionis jure tenebunt, et velut propriam habentem constitutionem, nullique alteri regno subjectam, juxta proprias leges et constitutiones legitime confirmatas, non vero ad normam aliarum provinciarum gubernabunt; indivisibili ac inseparabili cum omnibus regnis et provinciis quoad simultaneam duntaxat possessionem et mutuum defensionem unionis nexu, juxta pragmaticam sanctionem in conformitate articuli III. anni 1744 permanente.“ Acest'a este cuprinsulu legi citate.

Ardealulu, de 6re ce elu numai prin identitatea pers6nei Domnitoriului si comun'a operare se impreuna cu celelalte tieri si provincie, e dara o parte intregit6ria a imperiului santei cor6ne ungarice, si aceasta legaminte strinsa sanctionata prin tractate de statu, legi si juramente de principi neci chiaru atunci nu s'aru pot6 deface, candu presuponendu, dara totusi neci catusi de pucinu concedendu, ca art. I. de lege din 1848 s'aru pot6 considerá cá stersu, si atunci nesupunerea Ardealului ce se tiene de cor6n'a Ungaria si nedependint'a lui constitutionala aru trebui cu atatu mai vertosu a sustá, pentruca Mai. V6stra sunteti indreptatitu numai cá rege legitimu din Ungaria adomni preste elu, si neci atunci constitutionalminte si legalminte n'aru pot6 deveni a fi singura fontana legiloru; pentruca afara de testimoniulu nenumeratelor legi ale patriei prin urmatoriile cuvinte ale art. de lege VII. din a. 1791: „Leges ferendi, abrogandi et autentice interpretandi potestatem in Magno Principatu Transilvaniae Principi cum statibus et ordinibus ad comitia legitime confluentibus communem esse Sua Majestas Sacratissima clementer agnoscit, seque jus hoc statuum illibate conservaturam, atque prout illud a divo Leopoldo I. in se devolutum est ad Augustos quoque suos successores inviolatum transmissuram benigne declaravit“ (ad. pe scurtu ca, potestatea de a face legi, ale anulá si esplicá autenticu in Transilvania e comuna principelui dietei legitime adunate, ceea ce principii au dechiaratu a o observá nevetamatu si a ostrapune si la urmatorii sei —). E doveditu lamuritu, ca in Ardealu cá si in Ungaria a da legi, ale anulá si autentice ale esplicá, p6te principele numai in unire cu diet'a legalminte adunata.

Art. VIII. de lege din a. acelasiu inse ordinéza, ca Ardealulu neciodata nu se p6te guberná prin ordinatiuni si patente. „Sacratissima Sua Majestas status et ordines securos reddit, nunquam per edicta seu sic dictas patentales, quae alioquin in nullis unquam regni judiciis acceptari possint, Principatum hunc Transilvaniae partesque eidem incorporatas gubernandas fore.“ Si ca potestatea esecutiva de catra rege numai in intielesulu legiloru se p6te esercita séu dupa sunetulu verbalu: „executiva potestate per Suam Majestatem et successores Ejusdem in sensu legum exercenda.“

De 6re ce dara in Transilvania potestatea legislativa e comuna intre dieta si principe — pe lunga ce se recere in privint'a dietei, cá se fia dupa lege — cuprindu legile Ardealului de alla parte si in privint'a principelui astufetiu de determinatiuni, care suntu a se privi cá conditiuni pentru diumetatea dreptului legislatoricu competentu principelui. Asia trebuie se fia principele rege legitimu alu Ungariei, pe lunga care, afara de succesiunea ereditaria inca si solenela incoronare e neaperatu receruta, si numai dupa ce a urmatu aceast'a, procesera serenistimii principi de fericita aducere aminte, Leopoldu II., Franciscu I. si inca si Mai. Sa c. r. aflatoriulu in vi6tia Ferdinandu V., cá in comuniune cu diet'a legiuita se eserceze potestatea legislativá; a-aceast'a o dovedescu legile n6stre patriotice si ale loru espresiuni recunoscutu in privint'a aceast'a totudeuna de importantia, dupa care urmarea pe tronu fú recunoscuta dupa sunetulu art. de lege alu tieriei unguresci din 1723, asiadara pe bazea sanctiunei pragmatice, inca totu se mai pretindea, cá articulu de lege, prin care erá datina, cá intrarea noului regentu in legitimele s'ale drepturi de Maiestate se se inarticu. leze la fiacare schimbare de tronu, totudeuna se memoreze respicatu, ca coronarea s'a esecutatu, asia precum aceast'a o adeverescu prin necurmatu testimoniulu art. I. din 1791 privitoriu la rep. Mai. Sa Leopoldu II. art. I. din 1792 priv. la Mai. Sa repausatulu Franciscu I. si uniculu art. din 1847/8 priv. la Mai. Sa Ferdinandu alu V.-lea.

(Va urmá.)

TRANSLVANIA. Брашовъ дн 25. Окт. (Депре со-
циетатеа трансилванъ ромънъ). Прекъм възрѣмъ ши дин Nr. 78
алѣ Газетеі Асоциационеа трансилванъ ромънъ, кареа есте а се
днѣица дн зрѣареа преа'налтеі днгрѣі, с'а конкіятѣ
пе 4. Ноembrie п., 23. Октомбре в. ла Сивіѣ. Есте преа де до-
рѣтѣ, ка пе ачаа зи съ се ала ла локълѣ адънрѣі кѣтѣ с'арѣ по-
теа маі мълдѣ върѣдѣ ромъні ши днкъ нѣ нѣмаі літераци сѣѣ
към ле зикѣ ерѣдѣі днтрѣ днделесълѣ стрѣнсѣ алѣ кѣвѣнтѣлѣ, чѣ
ши алѣі маі мълдѣ де класа оменѣлорѣ кѣ чевакѣлѣтѣрѣ ши днвъ-
дѣтѣрѣ де карте, прекъм преодѣі, пропрѣтарѣ де тошіе, пегѣце-
торѣ ш. а.; пентрѣкѣ скопѣлѣ ачестеі асоциационѣі нѣ а фостѣ ши
нѣ есте нѣчѣдекъм а форма днгрѣ ромъні о кастѣ де кѣртѣрѣі
марѣ сепарѣдѣі кѣ тотѣлѣ де чеаалѣтѣ социетате оменѣскѣ, чѣ ток-
ма дин контрѣ, ідеа фундаменталѣ дин каре с'а зрѣітѣ ачестѣ
социетате а фостѣ, ка прин асеменеа днсоцире попорѣлѣ чѣлѣ кѣ
днвъдѣтѣрѣ маі пѣдѣлѣ съ се пѣтѣ апропѣіе де оменѣі сѣі карѣі
се въкѣрѣ де о штіпѣ маі дналѣ, еарѣ ачештіа днкъ съ алѣ
окасіоне де а фолосѣ попорѣлѣі нѣ нѣмаі прин кѣрѣі, чѣ ши прин
граѣлѣ вѣѣ ши а венѣ брѣшкъм дн атѣнѣере пемѣжлѣчѣтѣ кѣ дн-
сѣлѣ днкаі кѣте одатѣ днтрѣнѣ анѣ. Дечѣ токма пентрѣ ачееа
статѣтеле асоциационѣі вѣостре днкъ нѣ черѣ дела мемѣрѣі сѣі ор-
дѣнарѣ алѣ калѣтѣдѣі маі дналѣ, декѣтѣ нѣмаі ачелеа рѣспѣкате
дн § 6 п. 2. Мемѣрѣ ordinaris есте ачела, карелеа есте sui ju-
ris (адѣкѣ нѣ есте нѣчѣ невѣрѣспѣкѣ, нѣчѣ шѣрѣлѣ алѣзіа,) се дн-
сѣлѣ ши депѣнеа зпѣлѣ днптреколекторѣі резнѣнѣі 5 ф., сѣѣ одатѣ
пентрѣ тотѣдеаѣна зпѣ кѣпѣталѣ че адѣчѣ зпѣ венѣтѣ де 5 фіорѣні.

Такса сѣѣ контрѣвѣзѣінеа ачееаста анѣалѣ днпѣ а пѣстрѣ о-
пѣнѣнеа есте атѣта де тѣкѣ ши атѣтѣ де вѣне амѣвѣратѣ ла стѣ-
рѣле маторѣалѣ алѣ попорѣлѣі пѣстрѣ, днкѣтѣ се пѣте спѣра, кѣ
пѣтѣрѣлѣ мемѣрѣлорѣ асоциационѣі дн 2 — 3 анѣ съ креаскѣ ла
маі мѣлѣ шѣі, днптре карѣі чѣлѣ пѣдѣлѣ кѣте рѣі сѣте іпшѣ съ
се ши адѣне ла зпѣ локѣ пе фѣкаре анѣ одатѣ, пентрѣка съ ас-
кѣлѣ днппревѣнѣ ресѣлатѣлѣ остепелѣі върѣдѣлорѣ де спѣціалѣтѣдѣі
ши съ конѣлѣте депре дналѣпѣареа скопѣрѣлорѣ асоциационѣі, каре
днтрѣ адевѣрѣ сѣпѣтѣ марѣ ши днтрѣ тотѣ прѣвѣнда позѣле. Алѣ
пѣдѣнѣі сакрѣфѣкарѣ мѣліоне спѣре асеменеа скопѣрѣі, ши ка съ нѣ
дѣчетѣ преа департе пе четѣторѣ, се прѣвѣмѣ нѣмаі ла акадѣміа
сѣѣ социетатеа зпѣрѣокѣ дин Пешта, ла мѣсѣлѣ де аколо, ла
социетатеа пѣмѣтѣ а сѣт. Штефанѣ, деотѣнатѣ де а тѣпѣрѣі нѣмаі
кѣрѣі кѣтѣ се пѣте маі вѣне, маі попѣларе ши маі ефѣне, ла
пѣсѣлѣ трансилванѣ дин Клѣжѣ, ла фелѣрѣтеле асоциационѣі алѣ са-
сілорѣ дин Ардеалѣ, ла „Матѣда“ славілорѣ ши ла алѣтеле о мѣлѣ-
дѣме. —

Днчѣпѣтѣлѣ пе ва фѣ грѣѣ, кѣ тотѣ ачестеа позѣ нѣ пе есте
нѣчѣдекъм ертатѣ а пе спѣрѣіе сѣѣ мѣкарѣ дѣсѣгѣста де грѣлѣдѣі.
Окѣі тѣтѣрѣрѣ конпѣтрѣодѣлорѣ се алѣ асѣзі днфѣпѣдѣі асѣпра пѣо-
трѣ. Декѣ нѣ нѣ се дѣ нѣчѣдекъм воѣтѣ а пе арѣта кѣ сѣпѣтѣлѣ
маіорѣнѣі пе кѣмпѣлѣ політѣчѣі, — вѣне, фѣе, факѣ'шѣ пе воѣтѣ алѣі
кѣ політѣка; поѣ съ пе арѣпѣкѣтѣ дарѣ кѣ тотѣ пѣтѣрѣле пѣостре
пе кѣлѣтѣвареа лімѣеі пѣостре націонѣале, пе лѣдѣрѣеа кѣпѣштіпѣеі
лорѣ прѣктѣчѣе ши фолосѣторѣ попорѣлѣі ши пе днмѣлѣрѣеа шкѣле-
лорѣ де тотѣ грѣпѣтеле ши спѣціалѣтѣдѣіе дн тотѣ тѣмпѣлѣ ши ла
тотѣ пѣрѣдѣле.

Ла реведѣре дн Сивіѣ.

— Асѣзі дн 25. зѣва марѣ арсе дн Блѣмѣна о шѣрѣ кѣ
граждѣ кѣ тотѣ, еарѣ жоѣ деарѣерѣ вѣ'о 24 де касе дн Ше-
тѣсате Баѣфѣлѣ днппревѣнѣ кѣ едѣфѣчѣеле економѣчѣе. А девенѣтѣ
лѣкрѣ спѣрѣіторѣі кѣ фокѣрѣле дн маі мѣлѣ локѣрѣі дн Ардеалѣ
ши Унгарѣа; рѣѣ сѣмѣлѣ, кѣ нѣ потѣ поліціеле де акѣм нѣне мѣ-
на пе мѣлѣфѣчѣанѣдѣі, сѣѣ нѣ днсѣфѣлѣ пре'нгрѣрѣірі ши фѣрѣрѣі де а-
честѣ елемѣнтѣ кѣ мѣсѣрѣі прекаѣте. —

Тѣргѣлѣ де алѣі ешѣ прѣсте тотѣ днкіѣвѣрѣеа слаѣ; ласѣ кѣ
чѣлѣ де вѣте се пѣте ескѣеа кѣ домпѣрѣеа вѣлѣі чѣі дѣрѣтѣрѣе дн-
кѣ, дарѣ апоѣ нѣчѣі кѣлѣ, нѣчѣі вѣте мѣрѣнѣте, нѣчѣі вѣнѣзѣторѣі, нѣчѣі
кѣмѣзѣрѣторѣі н'аѣ фостѣ маі пѣдѣнѣі дѣрѣ нѣчѣодатѣ, ши зѣва тѣр-
гѣлѣі де манѣфѣпѣтѣрѣі ера нѣмаі чева маі попѣлатѣ декѣтѣ о Ві-
перѣ вѣнѣ.

Оаменѣі сѣпѣтѣ фѣрте днгрѣіціадѣі ши се рѣтрагѣ дела мѣлѣте
грѣвѣнѣде, фѣрѣ де каре потѣ съ трѣіеокѣ. —

O fugitiva aruncatura de ochiu asupra starei mate- riale si intelectualea celorlalte (11) comune Branene.

(Зрѣаре дин Nr. 79.)

О Карпѣдѣ кѣ фрѣнѣдѣі кѣрѣнѣте д'атѣтеа вѣжелѣі, сѣпѣтѣдѣі днкѣ
мартѣрѣі ла рѣлѣлѣ дин трѣкѣтѣ! Дн воѣ гѣсі ромънѣлѣ, кѣндѣ тоѣі
'лѣ алѣнгарѣ, сѣкѣпареа са дин зрѣтѣ. Слѣпѣдѣмѣ стѣпѣчѣі мѣте а-
кѣм кѣндѣ тотѣ етрѣвѣтѣлѣ рекапѣтѣ вѣіеда, ромънѣлѣ маі гѣсѣва дн
воѣ апѣрѣторѣі? —

Оаре вѣрѣнѣ medix салѣтарѣі нѣ с'арѣ потѣ гѣоі, ка съ ажѣ-
тѣ кѣ вѣнѣлѣ озкѣесѣ пе вѣіеціі локѣіторѣі алѣ отѣнѣлорѣі дн сѣфѣрѣн-

дѣле лорѣ прѣсентѣе ши сѣ'і факѣ а рѣтѣжѣеа дн ветрѣле отрѣлѣ-
не, знде — алѣтѣрѣеа кѣ осемѣнтѣле пѣрѣнѣцілорѣ, фѣрѣцілорѣ ши
сорѣрѣлорѣ сѣ'шѣ амеѣе ши еі пе алѣ лорѣ?

Че е дрепѣтѣ, еѣ кредѣ, днпѣ кѣм сѣпѣ прѣверѣлѣлѣ ромънѣлѣ
„кѣ тотѣ бѣла 'шѣ арѣ леакѣлѣ сѣѣ,“ днпѣ леакѣлѣ трѣвѣіе маі
днпѣлѣ кѣзѣтѣтѣ ши, атѣпѣчѣі алѣлатѣ, рѣдѣкалѣментѣ пе вомѣ вѣндека.

Сѣнѣгѣра калѣ че фѣрѣ дндоіалѣ пе ва сѣкѣпа дин трѣіота ста-
ре а лѣкрѣрѣлорѣ, каре нѣ леа пѣостратѣ трѣкѣтѣлѣ чѣлѣ трѣістѣ пѣ-
пѣ асѣзіі, нѣ пѣте фѣ алѣта, днпѣ пѣрѣрѣеа мѣа ши а орѣ кѣрѣі
алѣтѣ ромънѣлѣ вѣнеднделесѣгѣторѣ, декѣтѣ нѣмаі кѣлѣтѣра штіпѣелорѣ
пе о скарѣ днпѣнѣсѣ прин фондѣцізѣнеа зпѣі шкѣле націонѣале чѣн-
трѣале, кѣ 4 класе, дн каре сѣ се прѣдѣе пе лѣпѣгѣ алѣтеле I.
прѣнѣпѣіі лѣмѣрѣіторѣе асѣпра агрѣкѣлѣтѣрѣі, помѣлоціеі, каре амѣе
стаѣ пе патѣлѣ де мѣрѣте; II. прѣнѣпѣіі де комѣрѣчѣі ши пѣтѣндѣсе
кѣ тѣмпѣлѣ, сѣ се маі адѣвѣе ши кѣпѣштіпѣе де месѣрѣі маі фо-
лосѣіторѣе ши маі злѣіорѣ пентрѣ інтерѣсѣлѣ комѣнѣелорѣ, кѣм: кон-
отрѣрѣі ши зідѣрѣі де касе, тѣмпѣлѣрѣа ши аргѣсірѣеа нѣіелорѣ.

Штімѣлѣ кѣ тоѣі дин еспѣрѣенѣца ши дин історѣа оменѣіеі, кѣ
тотѣ націѣніе ши маі вѣртѣсѣ чѣле сѣзѣжѣгѣте де стрѣнѣ, оіпѣгѣрѣ
нѣмаі прин жѣртѣе пѣспѣсе дин нѣнга лорѣ шѣ'аѣ потѣтѣ фѣрма
шкѣле, вѣсѣрѣчѣе ши алѣ ашѣезѣмѣнтѣ де лѣмѣнѣ, прин каре аѣ
сѣкѣпатѣ де сѣѣ пѣрѣшѣнатѣлѣ жѣгѣ ши ашѣа аѣ девенѣтѣ оменѣі лі-
верѣі; штімѣлѣ асеменеа кѣ кѣтѣ оілѣ ши кѣте апѣсѣрѣі депѣрѣтѣ-
ре днптрѣвѣнѣціеѣзѣ депѣноціі стрѣнѣі фѣрѣ де мѣлѣ, нѣмаі ка сѣ
рѣдѣнѣ попѣлѣ дн днпѣнѣперѣкѣ ши вѣготѣісѣтѣ.

Апоѣ ачесте оіпѣчѣе мѣжлѣчѣе ши апѣсѣрѣі пѣазѣіте, нѣменѣі
маі вѣне ка ромънѣлѣ нѣ леа оіпѣцітѣ маі аѣзндѣ дн інѣмѣ.

Прин фондѣцізѣнеа зпѣі шкѣле націонѣале — чѣнтрѣале, комѣ-
пѣале вѣрѣнепѣ с'арѣ апропѣа дин че дн че маі мѣлѣлѣ зпѣле де
алѣтеле, авѣндѣ алѣі кончѣнтрѣате жѣртѣеле ши опѣселе, че факѣ ши
контрѣівѣескѣ фѣзѣкаре пентрѣ лѣмѣнарѣеа фѣілорѣ ши зрѣмѣторѣлорѣ
лорѣ кѣ кѣпѣштіпѣеле трѣвѣнѣчѣіосе асѣпра історѣіеі націонѣале, а-
грѣкѣлѣтѣрѣі, пѣгоѣлѣлѣі ши месѣрѣелорѣ пѣапѣрѣгѣе; комѣнѣеле
прин ачестѣ ашѣезѣмѣнтѣ комѣнѣлѣ арѣ потѣ дн сѣкѣртѣ тѣмпѣлѣ девенѣі зпѣ
орашѣі днфлорѣіторѣі де комѣрѣчѣі ши індѣстрѣі, де брѣче атѣтѣ
пѣеіцізѣнеа локѣлѣ е дѣстѣлѣ де фаворѣабѣлѣ, фѣіндѣ дн чѣнтрѣлѣ
комѣнѣелорѣ ши шкѣлѣ, кѣтѣ ши комѣнѣікацізѣнеа кѣ дѣра ромънѣс-
кѣ делѣтѣрѣ днтрѣнѣлѣ анѣ тотѣ грѣлѣтѣдѣіе де пѣпѣ акѣм прин
конѣстрѣкѣцізѣнеа днчѣпѣтѣ а дрѣмѣлѣі чѣлѣі поѣ дела Кѣмпѣлѣлѣнѣгѣ
ла Бранѣ; апоѣ арѣ фѣі зпѣ лѣкрѣ дѣстѣлѣ де дѣгрѣдѣторѣі пентрѣ
вѣрѣнѣпѣі, кѣ сѣ се ласе дн орѣвѣрѣеа чеа вѣкѣі ши сѣ нѣ'шѣі цѣп-
тѣеокѣ окѣі дин кѣпѣлѣ локѣлѣі, ка сѣ нѣ фѣіе еі чѣі днпѣтѣ інтерѣ-
сѣціі ла вѣнефѣчѣеле, че трѣкѣ пе лѣпѣгѣ каселе лорѣ, лѣсѣндѣ еарѣ
пе сасѣі сѣ'шѣ факѣ ашѣезѣмѣнтѣ де ханѣрѣі пе лѣпѣгѣ дрѣмѣлѣі дела
крѣче ла Бранѣ. —

(Ва зрѣма.)

Сивіѣ. 9. Октомбре. Лѣпѣтеле чѣле пѣнѣшѣрѣате алѣ е-
пѣікопѣіеі пѣостре асѣпра тѣндѣнѣелорѣ абсолѣтѣістѣчѣе мѣ іесѣзітѣчѣе,
дн алѣ кѣрѣорѣ овезі конѣтеле Тѣпѣ аѣврѣтѣ сѣ пѣпѣ треаба пѣо-
трѣ шкѣларе, с'аѣ днкѣіатѣ дн зѣлеле пѣостре кѣ зпѣ ресѣлатѣтѣ,
че пе мѣлѣдѣмѣште, кѣчѣі ачѣла осѣндѣште днпѣндѣзілѣе фостѣлѣі
мѣнѣстерѣі де днпѣвѣдѣмѣнтѣ, ши тотѣдеодатѣ узне ставѣлѣ волнѣ-
чѣелорѣ амплѣіацілорѣ, карѣі с'арѣ днчѣрѣка а пѣлѣстѣі сѣре вѣіторѣі
іерѣрѣхіа вѣсѣрѣчѣеі пѣостре аѣтопѣме дн прѣвѣнѣца оргѣнѣсѣрѣеі ши
рѣгѣзірѣеі інѣстрѣкѣцізѣнѣелорѣ шкѣларе. Акѣм потѣтѣ фѣі одѣхнѣціі кѣ
вѣсѣрѣка ши шкѣла, кѣчѣі вѣсѣрѣка пѣострѣ есте аѣтопѣмѣ, ка ши
чѣлѣлѣлѣте вѣсѣрѣчѣі, еарѣ шкѣлѣле пѣостре сѣпѣтѣ ескѣтѣте де орѣі че
пѣрѣкѣлѣ прин вѣсѣрѣка інѣпѣндѣнтѣе, ка ши шкѣлѣле де алѣте кон-
фѣсіі.

Днпѣсѣ пре лѣпѣгѣ мѣлѣдѣмѣрѣеа ачѣаста дѣвѣе тотѣдеодатѣ ши
сѣ прѣвѣгѣітѣлѣ пентрѣ сѣсѣпѣрѣеа мѣ адѣчѣрѣеа ла денѣлѣнѣ валѣрѣе
а дрепѣтѣлѣі, че еѣ кѣвѣне атѣтѣ зпѣі вѣсѣрѣчѣі аѣтопѣме, кѣтѣ ши
інѣстѣтѣтелорѣ еі літерѣрѣіе марѣі ши мѣчѣі, кѣчѣі ачѣесте ши ресѣлатѣтеле
лорѣ даѣ вѣсѣрѣчѣеі стрѣлѣзѣчѣрѣеа ачѣееа днтрѣнѣлѣ modѣ актѣвѣ, кареа
стрѣлѣзѣчѣрѣеа есте днпѣсѣкѣтѣ вѣсѣрѣчѣеі лѣі Хс. адѣкѣ кѣлѣтѣра ши лѣ-
шѣна кѣпѣштіпѣеі пѣамѣлѣі оменѣескѣ.

Ordѣнѣчѣізѣнеа рѣеѣаскѣ а кѣнчѣларѣіеі азлѣко трансилванѣе, че
дн зѣлеле ачѣестеа аѣ сооітѣ ла Епѣскопѣа пѣострѣ дн прѣвѣнѣца грѣ-
беі шкѣларе, аша сѣпѣ: „Дн декларѣчѣізѣнеа епѣскопѣлѣі арѣделѣанѣ
грѣко-пѣзнѣітѣ Andreiș barone de Ша гѣ п а, датѣ дн 1. Августѣ
а. к. сѣв Nr. 635, ши прин гѣверѣнѣлѣ рѣеѣескѣ дн 19. Августѣ а.
к. Nr. 5764 днкѣчѣе ашѣтерѣнѣтѣ, — преавѣне фѣіндѣ дѣсѣфѣшѣратѣ
ачѣееа: кѣ о дѣспѣсіцізѣне гѣверѣнѣале, кареа зпѣлатѣрѣалѣ, ши кѣ ес-
кѣдѣрѣеа інѣлѣнѣпѣеі інѣспѣкѣцізѣнѣі сѣпѣрѣте вѣсѣрѣчѣешѣі, днптрѣрѣпѣнде
рѣгѣларѣеа шкѣлѣлорѣ попѣларе, стѣрѣнѣште дн ordѣнарѣатѣлѣ епѣс-
копѣескѣ грѣко-пѣзнѣітѣ темѣрѣі темѣіпѣчѣе пентрѣ аѣтопѣміа о'а вѣ-
сѣрѣчѣеаскѣ; маі днкѣло кѣ дн зрѣмѣтѣрѣеле кѣвѣнтѣ а адрѣсѣі, че
с'аѣ ашѣтерѣнѣтѣ ла преа'налѣлѣ локѣ де кѣтрѣ статѣрѣіе ши ordѣ-
нѣле трансилванѣе дн 12. Сѣпѣтѣмѣрѣе 1842: „пѣрѣіе пѣокѣте дин
зрѣтѣрѣіе чѣле маі інгрѣате алѣ інтѣлерѣанѣціеі рѣліціѣосе девенѣрѣ
ла локѣлѣ чѣлѣ маі дналѣ — querelas ex ingratissimis intole-
rantiae religiosae sequelis enatas ad Altissimum Locum per-

